

Module Content Outline

Ενότητα: Βασικές αρχές της Δημοκρατίας & της Συμμετοχής στα Κοινά

ΜΕΡΟΣ Α

Σύνοψη της Ενότητας

Στόχος της παρούσας ενότητας είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να εμβαθύνουν τις γνώσεις και την κατανόησή τους στις βασικές αξίες και ιδανικά πάνω στα οποία οικοδομούνται και τα οποία προσπαθούν να ακολουθούν και να προωθούν οι δημοκρατίες. Παρουσιάζει τις βασικές παραμέτρους που συγκροτούν ένα δημοκρατικό κράτος και την πολιτική κουλτούρα της Δημοκρατίας, ενώ τονίζει τη σημασία της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στα κοινωνικά και δημόσια δρώμενα, αναφέροντας μορφές και τρόπους με τους οποίους μπορεί η συμμετοχή αυτή να λάβει χώρα. Αναφέρεται, επίσης, στο θετικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει η συμμετοχή στην προσπάθεια των μεταναστών να ενταχθούν στην κοινωνία υποδοχής τους και, κυρίως, στην δυνατότητα που τους παρέχει ώστε οι ενστάσεις, οι απόψεις και οι θέσεις τους να εισακούονται και να λαμβάνονται υπόψη. Η παρούσα ενότητα ισοδυναμεί με 0,5 μονάδα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) και αντιστοιχεί στο επίπεδο 2 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων (EQF).

PART B

Στόχοι και Αναμενόμενα Αποτελέσματα

1. Κατανόηση των θεμελιωδών αρχών μιας δημοκρατικής κοινωνίας
2. Κατανόηση της κουλτούρας που διέπει τις δυτικές φιλελεύθερες δημοκρατίες και των δικαιωμάτων και ευκαιριών που τους παρέχει
3. Συνειδητοποίηση της σημασίας της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στο δημοκρατικό σύστημα
4. Προσδιορισμός του ευρέως φάσματος τρόπων και διαφορετικών μορφών με τις οποίες μπορεί να γίνει η συμμετοχή στα κοινά
5. Συνειδητοποίηση του άμεσου και έμμεσου αντίκτυπου που μπορεί να έχει η συμμετοχή στα κοινά στην ενσωμάτωση και την προσωπική κατάσταση των μεταναστών

ΜΕΡΟΣ Γ

Module Content Outline

Κεφάλαια Ενότητας:

Κεφάλαιο 1: Βασικές αξίες & αρχές της Δημοκρατίας

Κεφάλαιο 2: Η Συμμετοχή στα Κοινά και η σημασία της

Κεφάλαιο 3: Η κοινωνική συμμετοχή & ο αντίκτυπός της στην ενσωμάτωση των μεταναστών

Κεφάλαιο 1: Βασικές αξίες & αρχές της Δημοκρατίας

Γ1. Σύνοψη:

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει μια περιεκτική εισαγωγή στις βασικές αρχές και αξίες της δημοκρατίας, συμβάλλοντας στην καλύτερη κατανόηση των βασικών γνωρισμάτων με βάση τα οποία λειτουργούν τα δημοκρατικά κράτη.

Γ2. Μαθησιακά αποτελέσματα

Κατανόηση της διάκρισης μεταξύ της 'άμεσης' και της 'αντιπροσωπευτικής' δημοκρατίας

Συνειδητοποίηση του τι εννοούμε με τον όρο δημοκρατία

Κατανόηση των βασικών αρχών πάνω στις οποίες βασίζεται η δημοκρατία

Συνειδητοποίηση της σημασίας που έχει για το δημοκρατικό σύστημα η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά

Γ3. Περιεχόμενο

Εισαγωγή

«Η Δημοκρατία δεν είναι τόσο μια μορφή διακυβέρνησης όσο ένα σύνολο αρχών»
Woodrow Wilson

Η λέξη δημοκρατία προέρχεται από τις αρχαίες ελληνικές λέξεις δῆμος (λαός) και κράτος (εξουσία), και ουσιαστικά σημαίνει «ο λαός έχει την εξουσία». επομένως, η δημοκρατία είναι ένα πολιτικό σύστημα που επιτρέπει στους πολίτες να κυβερνούν τους εαυτούς τους. Όπως είπε ο Αβραάμ Λίνκολν στην περίφημη δήλωσή του, δημοκρατία είναι η «διακυβέρνηση του λαού από τον λαό, για τον λαό».

Η ιδέα της δημοκρατίας προέρχεται από την Αρχαία Αθήνα, με την εισαγωγή μιας νέας μορφής διακυβέρνησης που σήμερα περιγράφεται ως 'Άμεση Δημοκρατία', η οποία έδινε σε όλους τους πολίτες τη δυνατότητα λόγου και άμεσης συμμετοχής, μέσω της 'Εκκλησίας του Δήμου', στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της πόλης-κράτους. Παρόλο που προωθούν παρόμοια ιδανικά και την επιθυμία για συμμετοχή των πολιτών

Module Content Outline

στη διακυβέρνηση ενός κράτους, στις σημερινές δημοκρατίες, οριζόμενες ως Έμμεσες ή Αντιπροσωπευτικές ή Φιλελεύθερες Δημοκρατίες, οι πολίτες εκλέγουν τους αντιπροσώπους/ηγέτες τους, οι οποίοι παίρνουν αποφάσεις και κυβερνούν εκ μέρους τους. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σήμερα η πλειοψηφία των κρατών του κόσμου είναι (σε διάφορες μορφές και διαφορετικό βαθμό και αποτελεσματικότητα) αντιπροσωπευτικές δημοκρατίες.

Βασικές Αρχές και Αξίες της Δημοκρατίας

Δημοκρατία είναι το σύνολο των αρχών πάνω στις οποίες στηρίζεται το ιδανικό ότι ο Λαός είναι η ανώτατη πηγή εξουσίας και η πηγή νομιμοποίησης της διακυβέρνησης ενός κράτους. Αυτές οι αρχές συνιστούν τα θεμέλια και τη βάση πάνω στα οποία οικοδομούνται οι Δημοκρατικές πολιτείες και στη βάση των οποίων συνήθως αξιολογούνται. Αυτές οι βασικές αρχές και ιδανικά είναι:

➤ **Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα**

Οι δημοκρατίες σέβονται και προάγουν ενεργά τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων, σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, όπως αυτά καθορίζονται από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ([Universal Declaration of Human Rights](#)), την οποία η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών έχει διακηρύξει ως «το κοινό πρότυπο στο οποίο πρέπει να κατατείνουν όλοι οι λαοί και όλα τα έθνη». (Ηνωμένα Έθνη: un.org). Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να διασφαλίζεται από όλες τις αποφάσεις ή ενέργειες που λαμβάνονται από ένα δημοκρατικό κράτος, ακόμη και αν η πλειοψηφία των πολιτών διαφωνεί.

➤ **Τακτικές και Δίκαιες Εκλογές**

Η νομιμότητα μιας κυβέρνησης προέρχεται από το εκλογικό σώμα, το οποίο δίνει τη συγκατάθεσή του (έγκριση) να κυβερνάται μέσω δίκαιων εκλογών που λαμβάνουν χώρα ανά τακτά διαστήματα και επιτρέπουν στους πολίτες να ψηφίζουν ή να ψηφίζονται ελεύθερα και χωρίς κανενός είδους εκφοβισμού ή φόβου. Οι εκλογές δίνουν στους πολίτες τη δυνατότητα να έχουν λόγο και να καθορίζουν ποιος θα τους κυβερνήσει, αφού μέσω αυτών επιλέγουν τους αξιωματούχους και την κυβέρνηση, αλλά και έχουν τη δυνατότητα να τους κρατούν υπόλογους. Είναι η ανώτατη μορφή της έκφρασης της βούλησης του λαού και είναι μέσω αυτών που οι πολίτες χρησιμοποιούν τη δύναμη της επιλογής τους.

➤ **Ελευθερία της έκφρασης και του Συνεταιρίζεσθαι**

Η διασφάλιση του δικαιώματος των ατόμων να εκφράζονται και να μοιράζονται τις απόψεις και τις ιδέες τους, καθώς και η δυνατότητα να συνεργάζονται και να εκφράζουν, να προωθούν, να διεκδικούν και να υπερασπίζονται συλλογικά τις κοινές

Module Content Outline

τους ιδέες, αποτελεί θεμέλιο λίθο των δημοκρατικών κοινωνιών. Είναι η βάση για τη διασφάλιση και την προώθηση της άσκησης των υπόλοιπων δικαιωμάτων τους μέσα σε ένα κράτος και βρίσκονται στην καρδιά μιας υγιούς δημοκρατίας.

➤ Διάκριση των εξουσιών

Το δημοκρατικό πολιτικό σύστημα διαιρεί τη διακυβέρνηση ενός κράτους σε τρία σκέλη – το νομοθετικό, το εκτελεστικό και το δικαστικό – δίνοντας στο καθένα από αυτά τη δικαιοδοσία να εκτελεί διαφορετικά καθήκοντα. Αυτές οι τρεις εξουσίες διαχωρίζονται, ώστε η κάθε μία από αυτές να έχει διαφορετικές αρμοδιότητες και να είναι σε θέση να ασκεί έλεγχο στην άσκηση της εξουσίας από τις υπόλοιπες, διασφαλίζοντας έτσι ότι καμία από αυτές δε θα αποκτήσει τόση δύναμη ώστε να ελέγχει το σύστημα/κράτος ολοκληρωτικά. Διαχωρίζοντας τις εξουσίες, το δημοκρατικό πολίτευμα διασφαλίζει ότι υπάρχει ένα σύστημα ελέγχου και ισορροπιών που προστατεύει το κράτος από οποιαδήποτε κατάχρηση εξουσίας (Civics Academy).

Ουσιαστικά, η δημοκρατία είναι ένα πολιτικό σύστημα που βασίζεται στη συμμετοχή των πολιτών και στην ανάμειξή τους στις πολιτικές διαδικασίες. Συνεπώς, η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και η 'κοινωνία των πολιτών' θεωρούνται προϊόντα και θεμελιώδεις παράμετροι των δημοκρατικών θεσμών. Αποτελούν βασικές αρχές ενός δημοκρατικού κράτους και απαραίτητα στοιχεία ώστε αυτό να παραμένει λειτουργικό, διαφυλάσσοντας τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών του και όλων των ανθρώπων που ζουν σε αυτό (Maria Eremenko: 2011).

Γ.4 Λέξεις Κλειδιά

Δημοκρατία, Άμεση δημοκρατία, Ανθρώπινα δικαιώματα, Πολιτικές ελευθερίες, Έλεγχος και ισορροπίες, Συμμετοχή των πολιτών, Εκλογές, Ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι

ΜΕΡΟΣ Δ

Περαιτέρω ανάγνωση

Τι είναι, λοιπόν, η δημοκρατία τελικά; | Peter Emerson | TEDxVienna - <https://www.youtube.com/watch?v=UiCJhSuLdok>

Ποια είναι τα βασικά γνωρίσματα μιας δημοκρατίας; - <https://www.youtube.com/watch?v=Qi-getj3JX8>

Οι Έννοιες και Θεμελιώδεις Αρχές μιας Δημοκρατίας - http://www.civiced.org/pdfs/books/ElementsOfDemocracy/Elements_Subsection3.pdf

Module Content Outline

Δημοκρατία: Μια σύντομη εισαγωγή -

<https://www.youtube.com/watch?v=u6jgWxkbR7A>

Ακαδημία Πολιτικής Αγωγής - <https://www.civicsacademy.co.za/>

Έννοιες και αρχές της Δημοκρατικής διακυβέρνησης και υπευθυνότητας -

https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=56a283ae-50ff-0c9b-7179-954d05e0aa19&groupId=252038

ΜΕΡΟΣ Ε

Ολοκλήρωση Κεφαλαίου

- Στα δημοκρατικά κράτη η πλειοψηφία κατέχει την απόλυτη εξουσία και μπορεί να πάρει οποιαδήποτε απόφαση επιθυμεί. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Τα δημοκρατικά κράτη διαθέτουν δομές και διαδικασίες που ασκούν «έλεγχο» στην κυβέρνηση και στις αποφάσεις της πλειοψηφίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι προστατεύονται τα δικαιώματα όλων των πολιτών και της ίδιας της δημοκρατίας
- Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης να διερευνούν και να αναλύουν τις ενέργειες και το έργο μιας κυβέρνησης αποτελεί βασικό πυλώνα ενός δημοκρατικού κράτους. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Σωστό
Επεξήγηση: Η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης είναι ζωτικής σημασίας, διότι παρακολουθούν και ελέγχουν τις ενέργειες και τις αποφάσεις της κυβέρνησης και συμβάλλουν στην ενημέρωση των πολιτών για τρέχοντα ζητήματα
- Στις δημοκρατίες, ο αρχηγός ενός κράτους μπορεί να θεσπίσει από μόνος του μια νομοθεσία. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Οι δημοκρατίες έχουν ένα σύνολο κανόνων και θεσμών, που υπάρχουν για να διασφαλίζουν ότι κανένα άτομο ή σώμα δεν κατέχει απόλυτη εξουσία και δεν έχει το δικαίωμα να κάνει ό,τι θέλει, ενδεχομένως κατά των συμφερόντων του λαού
- Οι σύγχρονες δημοκρατίες λειτουργούν με άμεσο ή αντιπροσωπευτικό σύστημα; **Άμεσο/ Αντιπροσωπευτικό**
Απάντηση: Αντιπροσωπευτικό
Επεξήγηση: Οι σύγχρονες δημοκρατίες είναι αντιπροσωπευτικές, με τον λαό να έχει το δικαίωμα να εκλέγει άτομα σε θέσεις εξουσίας, αναθέτοντάς τους την ευθύνη της καθημερινής λήψης αποφάσεων εκ μέρους του
- Οι πολίτες, στις δημοκρατίες, έχουν το δικαίωμα στην ελευθερία του ειρηνικού συνέρχεσθαι και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως σε πολιτικά, συνδικαλιστικά και πολιτικά θέματα. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Σωστό
Επεξήγηση: Η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι θεωρείται

Module Content Outline

απαραίτητο στοιχείο που διασφαλίζει ότι οι άνθρωποι μπορούν να συγκεντρώνονται και να συναντιούνται δημόσια και ιδιωτικά για να εκφράσουν τις απόψεις τους ή τα παράπονά τους και να υποστηρίξουν σκοπούς που έχουν σημασία για τους ίδιους

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

Δραστηριότητες για έλεγχο και/ή αναστοχασμό

- Επισκεφθείτε αυτή την ιστοσελίδα (<https://ourworldindata.org/democracy#all-charts-preview>) και εξερευνήστε τις πληροφορίες που παρέχει σχετικά με τη χώρα από την οποία προέρχεστε και τη χώρα στην οποία διαμένετε. Σκεφτείτε και εξετάστε τις διάφορες έννοιες που παρουσιάστηκαν σε αυτή την ενότητα και πώς εκδηλώνονται στον κόσμο που ζούμε σήμερα.
- Σε ένα κομμάτι χαρτί καταγράψτε τα βασικά γνώρισμα της δημοκρατίας όπως παρουσιάστηκαν σε αυτή την ενότητα. Στη συνέχεια, σε μια κλίμακα από το 1 (καθόλου) μέχρι το 5 (εξαιρετικά) σημειώστε σε ποιο βαθμό η χώρα από την οποία κατάγεστε και η χώρα στην οποία ζείτε σήμερα τα καλύπτουν. Συζητήστε τα ευρήματά σας με φίλους και εξετάστε πόσο δημοκρατικές τις θεωρείτε, τι πρέπει να βελτιωθεί και κατά πόσο θα μπορούσατε να συμβάλετε σε αυτό.

Κεφάλαιο 2: Η Συμμετοχή στα Κοινά και η σημασία της

Γ1.Σύνοψη:

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει μια επεξήγηση του όρου 'συμμετοχή στα κοινά', τονίζοντας τη σημασία του για ένα δημοκρατικό κράτος, αλλά και για τους ίδιους τους πολίτες.

Γ2. Μαθησιακά αποτελέσματα

- Συνειδητοποίηση της σημασίας που έχει για το δημοκρατικό σύστημα η συμμετοχή στα κοινά
- Κατανόηση των διαφορετικών ερμηνειών και εφαρμογών του όρου 'συμμετοχή στα κοινά'
- Κατανόηση του ότι η συμμετοχή στις δημοκρατίες είναι πολυδιάστατη και ότι δεν περιορίζεται στις εκλογές
- Κατανόηση των διαφόρων τρόπων με τους οποίους οι μετανάστες μπορούν να γίνουν ενεργοί και να έχουν επιρροή στην κοινωνία υποδοχής τους, ακόμα και αν

Module Content Outline

- δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα
- Περεταίρω διερεύνηση των όρων 'κοινωνία των πολιτών', 'οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών', 'ενεργός πολιτότητα' και 'συμμετοχή στα κοινά'

Γ3. Περιεχόμενο

Εισαγωγή

«Η υγεία μιας δημοκρατικής κοινωνίας μπορεί να μετρηθεί από την ποιότητα των δράσεων που κάνει ο κάθε πολίτης»

— Alexis de Tocqueville

Η δημοκρατία, ως ένα πολιτικό σύστημα που επιθυμεί να δώσει στους πολίτες του το δικαίωμα να αυτο-κυβερνώνται, βασίζεται σε μια κοινωνία που θεωρεί σημαντική τη συμμετοχή της στα κοινά (Knobloch: 2019). Είναι, επομένως, απαραίτητο για μια δημοκρατία να επιτρέπει στους πολίτες της να συμμετέχουν ενεργά και να επηρεάζουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τις εξελίξεις.

Η συμμετοχή στις πολιτικές διαδικασίες και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων βρίσκεται στην καρδιά της δημοκρατίας και είναι αναγνωρισμένη ως ένα δικαίωμα που πρέπει να διασφαλίζεται για όλα τα άτομα, μη κυβερνητικούς οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών γενικότερα. Η συμμετοχή στα κοινά θεωρείται μια βασική παράμετρος για την αποτελεσματική λειτουργία ενός κράτους και την ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των δημοκρατικών του θεσμών. Όπως αναφέρει η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι απαραίτητη η «ενθάρρυνση των κρατών μελών να αντλήσουν απόψεις, πληροφορίες και γνώση μέσα από τη συμμετοχή και να αναπτύξουν μια κουλτούρα αποτελεσματικής συμμετοχής βασισμένης στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου» (Συμβούλιο της Ευρώπης:2017).

Μορφές Συμμετοχής στα Κοινά

Συμμετοχή στα κοινά είναι η ενεργοποίηση των ατόμων, των ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών γενικότερα στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τα κοινωνικά ζητήματα. Επομένως, περιλαμβάνει την υιοθέτηση μιας ενεργούς στάσης εκ μέρους των ατόμων πάνω σε ζητήματα και εξελίξεις σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Είναι πολύ σημαντικό να μη γίνεται κατανοητή ως, απλή, συμμετοχή σε επίσημες πολιτικές διαδικασίες. Αντίθετα, περιλαμβάνει πολλές μορφές συμμετοχής και τρόπους με τους οποίους ένα άτομο μπορεί να γίνει ενεργό στα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία παρέχει στους ανθρώπους πολλούς τρόπους με τους οποίους μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στα δημόσια ζητήματα, θα ήταν πολύ περιοριστικό να εστιάσουμε μόνο στα εκλογικά δικαιώματα των πολιτών και στις διαρθρωμένες μορφές συμμετοχής, δηλαδή στο δικαίωμα ψήφου. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τη συμμετοχή στα κοινά ως οποιαδήποτε μορφή δράσης –είτε ατομική είτε ομαδική– την οποία οι ενεργοί πολίτες, μεταξύ των οποίων και οι μετανάστες,

Module Content Outline

πραγματοποιούν, για να προωθήσουν τις απόψεις και τα συμφέροντά τους, να εκφραστούν και να αναμειχθούν σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα.

Η πολιτική συμμετοχή πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως μια πολυδιάστατη διαδικασία η οποία αναγνώνει και άλλες διόδους και μορφές συμμετοχής, και όχι μόνο τη συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες (ΔΟΜ: 2015).

Κατ' επέκταση, παρόλο που συχνά δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, οι μετανάστες έχουν πολλούς άλλους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της κοινωνίας υποδοχής τους. Ενδεικτικά, αυτοί περιλαμβάνουν:

- Συμμετοχή, υποστήριξη ή ανάμειξη στη δράση και τις ενέργειες οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. ΜΚΟ ή Φιλανθρωπικές Οργανώσεις), μέσω των οποίων οι πολίτες μπορούν να προωθήσουν τα συλλογικά τους συμφέροντά και να εκφράσουν τις θέσεις τους
- Συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα (δεδομένου ότι επιτρέπεται στη χώρα διαμονής τους και από τα ίδια τα κόμματα)
- Συμμετοχή σε Συνδικαλιστικές Οργανώσεις και Επαγγελματικά Σωματεία
- Συμμετοχή σε συμβουλευτικά σώματα
- Συμμετοχή σε διαμαρτυρίες και λαϊκές πρωτοβουλίες
- Αποστέλλοντας επιστολές σε εξελεγμένους αξιωματούχους και κρατικές αρχές
- Αναπτύσσοντας ιστολόγια (Blogs), γράφοντας άρθρα και χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να εκφράσουν τις θέσεις τους σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η δημοκρατία είναι ένα σύστημα που δίνει έμφαση στη συμμετοχή και ανάμειξη των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Επομένως, όσο μεγαλύτερη και πιο πολύπλευρη είναι η συμμετοχή των πολιτών τόσο μεγαλύτερος είναι και ο θετικός της αντίκτυπος στην ποιότητα των δημοκρατικών θεσμών και της λειτουργίας τους σε ένα κράτος. Παράλληλα, η συμμετοχή επηρεάζει θετικά και τους ίδιους τους ενεργούς πολίτες σε προσωπικό επίπεδο, αφού τους δίνει τη δυνατότητα επιρροής της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, καθώς και την ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες και αρετές (Michels:2011).

Γ.4 Λέξεις Κλειδιά

- Συμμετοχή των πολιτών, Κοινωνία των Πολιτών, Ενεργός πολιότητα, ΟΚΠ, ΜΚΟ, Δέσμευση

ΜΕΡΟΣ Δ

Module Content Outline

Περαιτέρω ανάγνωση

Συμμετοχή στα κοινά (Βίντεο από WEF) -

<https://www.youtube.com/watch?v=Sfl35O6WtXE>

Νέοι, διαδίκτυο και συμμετοχή στα κοινά | Shakuntala Banaji -

<https://www.youtube.com/watch?v=ejt dq58d BW4>

Συμβούλιο της Ευρώπης (2017) Κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή των ατόμων στη λήψη πολιτικών αποφάσεων -

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807509dd

Knobloch (2019) Βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του κοινού στη δημοκρατία μέσω συμβουλευτικών θεσμών' -

<https://www.democraticaudit.com/2019/07/19/improving-access-to-information-and-restoring-the-publics-faith-in-democracy-through-deliberative-institutions/>

Russell J Dalton (2017) Είναι πραγματικά η συμμετοχή των πολιτών καλή για μια δημοκρατία ('[is citizen participation actually good for democracy?](http://www.democraticaudit.com/2017/08/22/is-citizen-participation-actually-good-for-democracy/)') -

<http://www.democraticaudit.com/2017/08/22/is-citizen-participation-actually-good-for-democracy/>

Michels (2011) Καινοτομίες στη δημοκρατική διακυβέρνηση: πώς συμβάλλει η συμμετοχή των πολιτών σε μια καλύτερη δημοκρατία;' -

<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0020852311399851>

ΜΕΡΟΣ Ε

Ολοκλήρωση Κεφαλαίου

- Οι πολίτες είναι σε θέση να επηρεάσουν τις αποφάσεις ενός κράτους μόνο μέσω και κατά τη διάρκεια των εκλογών. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στις πολιτικές υποθέσεις της χώρας τους και να επηρεάζουν τις αποφάσεις και τις ενέργειές της με πολλούς τρόπους, π.χ. συμμετέχοντας σε διαδηλώσεις, μαζεύοντας υπογραφές, κ.λπ.
- Ελλείπει πολιτικών δικαιωμάτων, οι μετανάστες δεν έχουν φωνή στη χώρα υποδοχής τους. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Αν και ενδέχεται να αντιμετωπίζουν πολλούς περιορισμούς, οι μετανάστες εξακολουθούν να έχουν φωνή σε μια δημοκρατική κοινωνία και μπορούν να προσπαθήσουν να την κάνουν να ακουστεί με το να είναι ενεργοί με άλλες μορφές συμμετοχής

Module Content Outline

- Ο όρος 'συμμετοχή στα κοινά' περιλαμβάνει μόνο δράσεις που πραγματοποιούνται σε εθνικό επίπεδο. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
- **Επεξήγηση:** Η συμμετοχή στα κοινά είναι οποιαδήποτε μορφή ενεργής συμμετοχής και μπορεί να λάβει χώρα είτε σε εθνικό επίπεδο είτε σε τοπικό επίπεδο - ακόμη και με το να είναι κάποιος ενεργός σε θέματα που αφορούν τη γειτονιά του, π.χ. καθαρίζοντας ένα πάρκο
- Η συμμετοχή στα κοινά αναφέρεται σε κάθε ενέργεια που κάνουν οι πολίτες για να εκφράσουν τις απόψεις τους και να φέρουν την αλλαγή σε κοινωνικές και πολιτικές υποθέσεις. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Σωστό
Επεξήγηση: Οποιοσδήποτε τρόπος με τον οποίο ένα άτομο δραστηριοποιείται σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα θεωρείται ως μορφή συμμετοχής στα κοινά.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

Δραστηριότητες για έλεγχο και/ή αναστοχασμό

- Παρακολουθήστε το βίντεο (<https://www.youtube.com/watch?v=Sfl35O6WtXE>) για τη 'Συμμετοχή στα Κοινά' του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ και στη συνέχεια σκεφτείτε και καταγράψτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να γίνετε ενεργοί και να ασκήσετε επιρροή μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- Παρακολουθήστε αυτή την ομιλία Tedx (https://www.youtube.com/watch?v=3Qa4RN_D7Hs) σχετικά με τη συμμετοχή στα κοινά τον 21ο αιώνα και σκεφτείτε προσεγγίσεις και μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συμμετοχή στα κοινά μέσω του διαδικτύου.

Κεφάλαιο 3: Η κοινωνική συμμετοχή & ο αντίκτυπός της στην ενσωμάτωση των μεταναστών

Γ1.Σύνοψη:

Το παρόν κεφάλαιο αποσκοπεί στο να δείξει στους εκπαιδευόμενους τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν συμμετέχοντας ενεργά στα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα των κοινοτήτων υποδοχής τους.

Module Content Outline

Γ2. Μαθησιακά αποτελέσματα

- Αναγνώριση του θετικού αντικτύπου που μπορεί να έχει η συμμετοχή τόσο στους μετανάστες όσο και στην κοινωνία υποδοχής τους
- Κατανόηση των τρόπων με τους οποίους η συμμετοχή στα κοινά συμβάλλει στην ενσωμάτωση των μεταναστών
- Κατανόηση των δυνατοτήτων που προσφέρει στους μετανάστες η συμμετοχή στα κοινά

Γ3. Περιεχόμενο

Εισαγωγή

«Η συμμετοχή έχει περιγραφεί ως η αντίθετη διαδικασία του κοινωνικού αποκλεισμού, τονίζοντας ότι οι έννοιες της πολιτότητας, της συμμετοχής, της ένταξης και του ανήκειν είναι άρρηκτα συνδεδεμένες» Centre for Multicultural Youth (2014)

Η ενεργή συμμετοχή και ανάμειξη στα ζητήματα της χώρας υποδοχής τους μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενσωμάτωση των μεταναστών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να γίνουν πραγματικοί παράγοντες σε ζητήματα και εξελίξεις που τους επηρεάζουν άμεσα ή που λαμβάνουν χώρα. Μέσω της συμμετοχής, τους δίνεται η ευκαιρία να έχουν λόγο και επιρροή σε ζητήματα που τους αφορούν, αντί να είναι απαθείς παρατηρητές μπροστά στις εξελίξεις και/ή μόνο αποδέκτες υποστήριξης από τοπικούς οργανισμούς και ιδιώτες. Επιπλέον, η συμμετοχή είναι ένα μέσο για αυτούς ώστε να συμβάλουν ενεργά στην επίτευξη προόδου για τους ίδιους, με τους ίδιους, και να έχουν λόγο για τις ζωές τους (Geoff Gilbert: 2018).

Εκτός από αυτό, η δημιουργία και η διευκόλυνση ευκαιριών για τους μετανάστες ώστε να γίνουν ενεργοί συμμετοχοί στα τοπικά ζητήματα, είναι εξίσου ευεργετικές και για την κοινωνία υποδοχής, αφού συμβάλει σε μια πιο ανθεκτική, πιο συνεκτική κοινωνία, που προάγει την ενσωμάτωση, την ισότητα και την πολυμορφία (CMY:2014). Πρωτίστως, όμως, η δυνατότητα που δίνεται στους μετανάστες να συμμετέχουν ως ενεργοί πολίτες στην κοινότητα στην οποία ζουν, ακόμη κι αν δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα, υλοποιεί στην πράξη τις αρχές και τα ιδανικά που πρεσβεύει η δημοκρατία.

Ενσωμάτωση μέσα από Συμμετοχή

Όπως παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας Ενότητας, η συμμετοχή στα κοινά είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία. Μια διαδικασία που δεν περιορίζεται στο εκλέγειν και τη συμμετοχή στις θεσμοθετημένες ('επίσημες') μορφές πολιτικής έκφρασης σε ένα δημοκρατικό κράτος. Επομένως, αν και συχνά δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα, οι μετανάστες έχουν στη διάθεση τους πολλαπλά εργαλεία και τρόπους με

Module Content Outline

τους οποίους μπορούν να εμπλακούν στις κοινωνικές και πολιτικές υποθέσεις των κοινοτήτων υποδοχής τους.

«Με το να υψώνουν τη φωνή τους ώστε να ακουστεί, με το να ενδιαφέρονται για το πώς λειτουργεί η κοινωνία και να συμμετέχουν στις αποφάσεις που διαμορφώνουν το μέλλον της, οι μετανάστες δείχνουν ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της νέας τους χώρας – αυτός καθαυτός ο στόχος της ένταξης» (ΟΟΣΑ:2015, 201). Επιπλέον, η ανάπτυξη των εργαλείων για τη συμμετοχή των μεταναστών σε κοινωνικές διαδικασίες και εξελίξεις της κοινότητας υποδοχής τους θεωρείται ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος αποτροπής της περιθωριοποίησής τους ενώ συμβάλλει στην ενσωμάτωσή τους.

Τρόποι με τους οποίους η Συμμετοχή στα Κοινά συμβάλλει στην ενσωμάτωση των μεταναστών:

➤ **Έκφραση & Επιρροή**

Η ενασχόληση και η ενεργή συμμετοχή με τα κοινά παρέχει στους μετανάστες τα εργαλεία και τα μέσα για να κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί και να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Κατά συνέπεια, αν και πιθανόν να μην έχουν δικαίωμα ψήφου στη χώρα διαμονής τους, μπορούν να καταβάλουν προσπάθειες ώστε να παρουσιάσουν και να προωθήσουν τις πραγματικότητες και τις απόψεις τους, σε μια προσπάθεια να ασκήσουν επιρροή στο πρόγραμμα, τις πολιτικές και τις αποφάσεις των πολιτικών και κυβερνητικών θεσμών.

➤ **Γνώση & κατανόηση της κοινωνίας υποδοχής**

Η συμμετοχή και η ανάμειξη στα τοπικά ζητήματα και η αλληλεπίδραση με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα μέλη των κοινοτήτων υποδοχής που αυτό συνεπάγεται, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην καθοδήγηση, την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των μεταναστών, ώστε να κατανοήσουν και να αντιληφθούν τις τοπικές κοινωνικοπολιτικές νόρμες, καθώς και να αποκτήσουν μια καλύτερη αντίληψη της πραγματικότητας της κοινότητας υποδοχής τους. Μια διαδικασία που είναι εξαιρετικά ευεργετική για αυτούς στην πορεία τους προς την ενσωμάτωση (CMY: 2014)

➤ **Ενδυνάμωση**

Το να είναι ενεργοί και να συμπεριλαμβάνονται σε συζητήσεις σε τοπικό επίπεδο, σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων και σε δράσεις σε τοπικό επίπεδο δίνει τη δυνατότητα και ενδυναμώνει τους μετανάστες, σε συνεργασία με τις κοινότητες υποδοχής, να αξιολογήσουν τις δικές τους ανάγκες και να προωθήσουν κατάλληλους τρόπους αντιμετώπισης τους (UNHCR 2018).

➤ **Δικτύωση – Συνεταιρίζεσθαι**

Module Content Outline

Η Συμμετοχή στα Κοινά λειτουργεί ως μέσο για τους μετανάστες, ώστε να αλληλεπιδράσουν και να χτίσουν γέφυρες με την τοπική κοινότητα για την επίτευξη κοινών στόχων. Αυτό τους βοηθά να δικτυωθούν και να έρθουν σε επαφή με τα μέλη της κοινωνίας υποδοχής, δημιουργώντας στενότερους, ισχυρότερους και αμοιβαίους δεσμούς και επικοινωνία μαζί τους.

Γ.4 Λέξεις Κλειδιά

Συμμετοχή των πολιτών, δέσμευση, ενδυνάμωση, δικτύωση, επιρροή, κοινωνία των πολιτών, ενσωμάτωση

ΜΕΡΟΣ Δ

Περαιτέρω ανάγνωση

ΟΟΣΑ: Δείκτες Ενσωμάτωσης Μεταναστών 2015 -

<http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>

ΟΟΣΑ: Δείκτες Ενσωμάτωσης Μεταναστών 2018 - <http://www.oecd.org/els/mig/Main-Indicators-of-Immigrant-Integration.pdf>

Ενεργός Πολιτότητα, Συμμετοχή & Ανήκειν -

https://www.cmy.net.au/sites/default/files/publication-documents/CMY%20Active%20Citizenship_0.pdf

Τρεις λόγοι για ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής των μεταναστών -

<https://rosanjose.iom.int/SITE/en/blog/three-reasons-increase-political-participation-immigrants?page=43>

Η συμμετοχή των προσφύγων το κλειδί για μια ολοκληρωμένη λύση -

<https://www.unhcr.org/news/latest/2017/6/5943fe0a4/refugee-participation-key-comprehensive-response.html>

Πολιτική συμμετοχή των προσφύγων στη χώρα καταγωγής τους -

<https://www.unhcr.org/protection/globalconsult/5beb28964/38-political-participation-refugees-country-nationality.html>

[Political and social participation of immigrants through consultative bodies](#)

Ενεργός Πολιτότητα: Ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής των νεαρών μεταναστών-

Module Content Outline

<https://ec.europa.eu/migrant-integration/?action=media.download&uuid=125C7305-987E-476F-ECE5B0D1EC1FF5F0>

Ενσωμάτωση των μεταναστών - Πολιτική συμμετοχή
<https://www.youtube.com/watch?v=h-aZAdUEI4c>

ΜΕΡΟΣ Ε

Ολοκλήρωση Κεφαλαίου (200-500 λέξεις ανάλογα με τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις)

- Ελλείπει πολιτικών δικαιωμάτων οι μετανάστες δεν μπορούν να δραστηριοποιηθούν σε τοπικά ζητήματα. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να δραστηριοποιηθούν οι μετανάστες για τοπικά ζητήματα. Μπορούν, για παράδειγμα, να γίνουν εθελοντές σε φιλανθρωπικούς σκοπούς, να γίνουν μέλη σε οργανισμούς ή να πραγματοποιήσουν εκδηλώσεις διαμαρτυρίας για να προβάλουν τις ανησυχίες τους
- Ο καλύτερος δρόμος για να προωθήσουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντά τους οι μετανάστες είναι να παραμείνουν παθητικοί θεατές, αποφεύγοντας οποιαδήποτε αλληλεπίδραση με τους τοπικούς φορείς. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Λάθος
Επεξήγηση: Οι μετανάστες θα πρέπει να εξετάσουν τρόπους να γίνουν ορατοί και να ακουστούν, εάν επιθυμούν να ληφθούν υπόψη τα προβλήματα, οι ανησυχίες και οι απόψεις τους.
- Το να είναι ενεργοί, να εμπλέκονται σε τοπικά ζητήματα και να έρχονται σε επαφή με ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να βοηθήσει τους μετανάστες να κατανοήσουν καλύτερα τις τοπικές πραγματικότητες και προκλήσεις. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Σωστό
- **Επεξήγηση:** Η συμμετοχή όχι μόνο βοηθά τους μετανάστες να προβάλουν τις απόψεις τους, αλλά και να αλληλεπιδράσουν με την κοινωνία υποδοχής, που τους δίνει την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τα τοπικά έθιμα και αξίες, και να ενσωματωθούν. **Σωστό/Λάθος**
Απάντηση: Σωστό
Επεξήγηση: Μέσω της συμμετοχής τους σε δράσεις, εκδηλώσεις και οργανισμούς, οι μετανάστες έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να κτίσουν σχέσεις με άτομα με τα οποία μοιράζονται κοινές απόψεις και συμφέροντα.

Module Content Outline

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

- Σε ένα κομμάτι χαρτί σημειώστε εκδηλώσεις, εργαστήρια και δράσεις στις οποίες συμμετείχατε κατά τη διάρκεια της παραμονής σας στη χώρα διαμονής σας. Δίπλα σε κάθε μια από αυτές τις περιπτώσεις σημειώστε τα ονόματα των ατόμων που έχετε γνωρίσει, τα πράγματα που μάθατε και τι πιστεύετε ότι έχετε αποκτήσει μέσω αυτής της εμπειρίας. Σημειώστε επίσης κατά πόσο αυτή η εμπειρία σας ενθάρρυνε να συμμετάσχετε σε περισσότερες δράσεις. Αφού ολοκληρώσετε αυτήν την άσκηση, σκεφτείτε τι παρατηρείτε και πώς νιώθετε για την επίδραση της συμμετοχής σας.